krungsri Research
เครือ MUFG หนึ่งใน สถาบันการเงินที่ใหญ่ที่สุดของโลก

Research Intelligence

มิถุนายน 2564

กุศลิน จารุชาต
รชฎ เลียงจันทร์
rachot.leingchan@krungsri.com

อุตสาหกรรมไทย: อยู่ตรงไหนและจะแข่งขันอย่างไรในเวทีโลก

ความสามารถที่แท้จริงของอุตสาหกรรมหมายถึงความเชี่ยวชาญในการผลิตสินค้าและบริการที่ตรงความต้องการของตลาดโลก ในขณะเดียวกันยังสามารถสร้างรายได้ให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมได้ ซึ่งสามารถบ่งบอกลักษณะโครงสร้างเศรษฐกิจและศักยภาพการเติบโตของประเทศ วิจัยกรุงศรีจึงสร้างดัชนีศักยภาพอุตสาหกรรมเพื่อสะท้อนความสามารถที่แท้จริงจาก 4 ปัจจัย คือ ผลิตภาพแรงงาน สัดส่วนการส่งออก มูลค่าเพิ่มภายในอุตสาหกรรม และมูลค่าเพิ่มที่เกิดขึ้นในประเทศ พบว่าประเทศไทยมีศักยภาพในเชิงอุตสาหกรรมเป็นอันดับที่ 35 ของโลกจาก 64 ประเทศ โดยอุตสาหกรรมที่แข่งขันได้ดี ได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตถ่านโค้กและผลิตภัณฑ์จากการกลั่นปิโตรเลียม (อันดับ 9 ของโลก) อุตสาหกรรมยางและพลาสติก (9) อุตสาหกรรมการผลิตอาหารและเครื่องดื่ม (11) และกิจการให้บริการทางสุขภาพ (11) อย่างไรก็ตาม เมื่อมองไปยังในรายละเอียด แม้ไทยจะมีทรัพยากรและมีบทบาทในตลาดโลกมาก แต่กลับไม่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้มากเท่าที่ควร ซึ่งจำกัดการเติบโตของศักยภาพอุตสาหกรรมกรรมไทยในอนาคต นอกจากนั้น การแข่งขันในอุตสาหกรรมมีแนวโน้มรุนแรงขึ้น ทุกอุตสาหกรรมจึงต้องยกระดับขีดความสามารถของตนเองอยู่เสมอ

กลยุทธ์การพัฒนาอุตสาหกรรมมี 2 แนวทาง คือ การพัฒนาอุตสาหกรรมภายในและการพัฒนาอุตสาหกรรมโดยการจับคู่กับประเทศอื่น โดยความเหมาะสมของการเลือกแนวทางขึ้นกับระดับความสามารถและปัจจัยที่มีผลต่อศักยภาพของอุตสาหกรรม วิจัยกรุงศรีมองว่า การพัฒนาอุตสาหกรรมภายในเหมาะสำหรับอุตสาหกรรมที่พึ่งพิงปัจจัยทางด้านโครงสร้างพื้นฐานทางการขนส่ง ความสะดวกในการดำเนินธุรกิจ การเข้าถึงเงินทุน และ/หรือเป็นอุตสาหกรรมที่ไทยมีความสามารถการแข่งขันสูงในระดับภูมิภาคเป็นทุนเดิม ส่วนการพัฒนาอุตสาหกรรมโดยการจับคู่กับประเทศอื่นเหมาะกับอุตสาหกรรมที่มีความสามารถไม่สูงนักและ/หรือเป็นอุตสาหกรรมต้องการปรับเปลี่ยนบทบาทในห่วงโซ่มูลค่า เสาะหาเทคโนโลยีใหม่ หรือหาตลาดใหม่

ในยุคโควิด-19 ทั่วโลกตระหนักถึงความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้นจากความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ ซึ่งผลกระทบถูกส่งผ่านจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่งอย่างรวดเร็ว นำไปสู่การพูดถึงแนวคิด Deglobalization ในวงกว้าง เมื่อผนวกกับกระแสการเปลี่ยนแปลงในระดับ Megatrends จะเห็นว่าโลกของการผลิตและการค้ากำลังอยู่ในช่วงเปลี่ยนผ่าน ซึ่งมีอุตสาหกรรมที่จะเกิดขึ้นใหม่ มีอุตสาหกรรมที่จะลดบทบาทลง ทั้งยังเกิดการเปลี่ยนแปลงในอุตสาหกรรม เอง เช่น การเปลี่ยนรูปแบบสินค้า การเปลี่ยนแปลงโมเดลธุรกิจ และการย้ายฐานการผลิต เป็นต้น ผู้เล่นในอุตสาหกรรมจึงจำเป็นต้องปรับตัวและเพิ่มศักยภาพของตัวเอง เพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันที่สูงขึ้น **วิจัยกรุงศรีมองว่าการรับรู้ขีดความสามารถที่แท้จริงและปัจจัยที่ช่วยเพิ่มศักยภาพของอุตสาหกรรมจะช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถพัฒนาอุตสาหกรรมได้อย่างตรงจุด ซึ่งทำให้อุตสาหกรรมไทยสามารถแข่งขันได้ดีขึ้น ในขณะเดียวกันยังสามารถสร้างผลดีต่อผู้ประกอบการ แรงงาน และระบบเศรษฐกิจอีกด้วย**

ความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมวัดจากความเชี่ยวชาญในการผลิต ความสามารถในการตอบสนองความต้องการของตลาด และมูลค่าเพิ่มที่สร้างขึ้น

ความสามารถในการแข่งขันสามารถวัดได้จากหลายปัจจัย เช่น ประสิทธิภาพการผลิต ต้นทุน การใช้เทคโนโลยี มูลค่าเพิ่ม สัดส่วนการขาย และขนาดตลาด เป็นต้น ซึ่งในระดับอุตสาหกรรม ทั้งกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ธนาคารโลก และองค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) ต่างนิยามความสามารถในการแข่งขันระดับอุตสาหกรรมคล้ายกัน โดยสามารถสรุปได้ 3 ประเภท คือ ความสามารถในการแข่งขันเชิงราคา (Price competitiveness) ความสามารถในการแข่งขันเชิงคุณภาพ (Quality competitiveness) และความสามารถในการแข่งขันเชิงผลลัพธ์ (Outcome competitiveness)

- **ความสามารถในการแข่งขันเชิงราคา**เป็นการเปรียบเทียบความสามารถจากต้นทุนการผลิตสินค้า เช่น ค่าแรงและต้นทุนรวม เป็นต้น อุตสาหกรรมหรือประเทศที่มีต้นทุนการผลิตต่ำจะได้เปรียบการแข่งขัน ตัวแปรที่นิยมใช้วัดความสามารถในการแข่งขันด้านราคาคือมูลค่าผลผลิตต่อต้นทุนแรงงาน (Unit labor cost) และต้นทุนเฉลี่ยต่อหน่วย ซึ่งการนิยามเช่นนี้จะรวมเอาปัจจัยด้านอื่นมาคิดด้วย ไม่ว่าจะเป็นนโยบายทางเศรษฐกิจ การวิจัยและพัฒนา การสะสมทุน เนื่องจากปัจจัยเหล่านี้มีส่วนสำคัญในการกำหนดค่าจ้างแรงงานและมูลค่าสินค้า (Collignon and Espacito, 2017) **การวัดความสามารถในการแข่งขันเช่นนี้เหมาะสำหรับการเปรียบเทียบความสามารถการผลิตสินค้าที่มีความคล้ายกันหรือในอุตสาหกรรมที่เน้นการใช้ทรัพยากร**
- **ความสามารถในการแข่งขันเชิงคุณภาพ**เป็นการเปรียบเทียบศักยภาพของอุตสาหกรรมในด้านต่างๆ เช่น ประสิทธิภาพการผลิต ระดับการศึกษา ระดับการใช้เทคโนโลยี การส่งออก เป็นต้น โดยเชื่อว่าอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพสูงจะมีความสามารถในการแข่งขันสูง (WIFO, 2013) เช่น อุตสาหกรรมที่มีระดับเทคโนโลยีสูงมีแนวโน้มที่จะมีศักยภาพหรือจะแข่งขันได้ดีกว่าอุตสาหกรรมที่มีระดับเทคโนโลยีต่ำกว่า เป็นต้น **การวัดความสามารถเช่นนี้เหมาะสำหรับการเปรียบเทียบอุตสาหกรรมที่เน้นการใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและยังสามารถเปรียบเทียบอุตสาหกรรมที่มีลักษณะแตกต่างกันได้**
- **ความสามารถในการแข่งขันเชิงผลลัพธ์**เป็นการเปรียบเทียบสิ่งที่อุตสาหกรรมได้รับ โดยตัวแปรซึ่งมักใช้วัดความสามารถในการแข่งขันเชิงผลลัพธ์คือรายได้รวมและจำนวนการเลิกกิจการของผู้เล่นในอุตสาหกรรม ในอุตสาหกรรมของประเทศที่มีความสามารถในการแข่งขันสูง ผู้เล่นในอุตสาหกรรมมีแนวโน้มที่จะทำกำไรได้มากและมีจำนวนผู้เล่นที่ต้องออกจากธุรกิจน้อย **การวัดความสามารถในการแข่งขันเชิงผลลัพธ์สามารถเปรียบเทียบความสามารถของการผลิตสินค้าทั้งที่มีโครงสร้างคล้ายกันและแตกต่างกันได้**

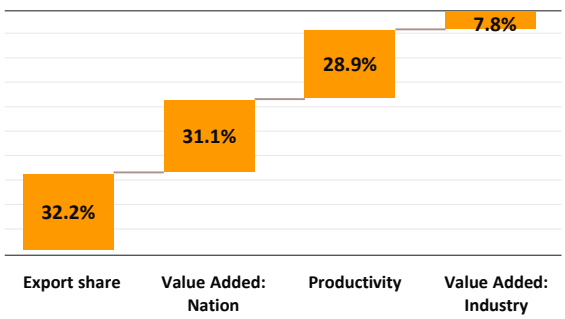
เนื่องจากโครงสร้างการผลิตสินค้าและบริการของอุตสาหกรรมในแต่ละประเทศมีความแตกต่างกัน **วิจัยกรุงศรีจึงใช้การวัดความสามารถการแข่งขันในเชิงคุณภาพและเชิงผลลัพธ์ในการสร้าง "ดัชนีศักยภาพของอุตสาหกรรม" เพื่อเปรียบเทียบศักยภาพหรือความสามารถในการแข่งขันที่แท้จริงของอุตสาหกรรมในระดับประเทศ** โดยอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพสูงหมายถึงอุตสาหกรรมที่สามารถใช้ทรัพยากรการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ มีสัดส่วนการใช้วัตถุดิบในประเทศสูง สามารถตอบสนองความต้องการของตลาดโลก และยังสามารถสร้างรายได้ให้กับอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจโดยรวมได้ ดังนั้น ดัชนีศักยภาพของอุตสาหกรรมนี้สร้างขึ้นจากปัจจัยทั้งหมด 4 ประการ ประกอบด้วย

- **ผลิตภาพแรงงาน** (Productivity) วัดจากมูลค่าของสินค้าหรือบริการที่ผลิตได้จากแรงงานในหนึ่งหน่วยเวลา ซึ่งสะท้อนประสิทธิภาพหรือความเชี่ยวชาญของอุตสาหกรรมในการผลิตสินค้าหรือบริการนั้น
- **สัดส่วนการส่งออก** (Export share to world exports) วัดจากสัดส่วนการส่งออกของแต่ละประเทศในแต่ละอุตสาหกรรมเทียบกับการส่งออกทั้งหมดในอุตสาหกรรมนั้น ซึ่งบอกถึงความสามารถในการตอบสนองความต้องการของตลาดโลก
- **มูลค่าเพิ่มในอุตสาหกรรม** (Value added creation in that sector) วัดจากสัดส่วนมูลค่าเพิ่มที่เกิดขึ้นในแต่ละอุตสาหกรรมเทียบกับการผลิตสินค้าทั้งหมด ซึ่งสะท้อนผลตอบแทนที่ผู้เล่นในอุตสาหกรรมได้รับ
- **มูลค่าเพิ่มที่เกิดขึ้นในประเทศ** (Domestic value-added creation in other sectors) วัดจากมูลค่าเพิ่มที่สร้างขึ้นในอุตสาหกรรมอื่นๆ ในประเทศ ผ่านความเกี่ยวโยงของการผลิตและการเข้าร่วมห่วงโซ่มูลค่าโลก ซึ่งสะท้อนผลตอบแทนที่ประเทศได้รับ

วิจัยกรุงศรีคำนวณดัชนีศักยภาพของอุตสาหกรรม (Sectoral Potential Index) จาก 4 ปัจจัยข้างต้น โดยใช้วิธี Principal Component Analysis (PCA) จากข้อมูลตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิต (I-O table) ของ OECD ครอบคลุม 35 อุตสาหกรรมจาก 64 ประเทศ ซึ่งมีสัดส่วนการค้าครอบคลุมประมาณ 93% ของการค้าโลกทั้งหมด พบว่า**ศักยภาพของอุตสาหกรรมขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านการส่งออกเป็นหลัก** (32.2%) **รองลงมาคือด้านห่วงโซ่มูลค่าโลก** (31.1%) **และประสิทธิภาพของแรงงาน** (28.9%) **ขณะที่มูลค่าเพิ่มที่เกิดในอุตสาหกรรมเอง** (7.8%) **มีน้ำหนักน้อยที่สุด** (ตามรูปที่ 1)

Figure 1: Factors representing sectoral potential

Source: OECD, calculation by Krungsri Research

แม้ประเทศกำลังพัฒนามีศักยภาพโดยรวมต่ำกว่าประเทศพัฒนาแล้ว แต่ก็สามารถมีความโดดเด่นในบางอุตสาหกรรมได้

จากดัชนีศักยภาพอุตสาหกรรมข้างต้น **ในภาพรวม ประเทศพัฒนาแล้วจะมีศักยภาพในการแข่งขันสูงกว่า นำโดยสหรัฐอเมริกา จีน เยอรมัน สหราชอาณาจักรและญี่ปุ่น ตามลำดับ** โดยแต่ละประเทศจะมีความโดดเด่นของอุตสาหกรรมที่แตกต่างกัน ประเทศสหรัฐฯ มีความชำนาญในภาคบริการเป็นหลัก อาทิ การค้าส่งและค้าปลีก ที่พักแรม กิจกรรมทางการเงิน กิจการเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์และการให้บริการทางสุขภาพ ประเทศจีนมีความสามารถในการแข่งขันสูงในอุตสาหกรรมการผลิตที่ซับซ้อนและมีการใช้เทคโนโลยีขั้นสูง เช่น อุตสาหกรรมคอมพิวเตอร์ อุตสาหกรรมอุปกรณ์ไฟฟ้าและส่วนประกอบ เป็นต้น ขณะที่ประเทศเยอรมันและญี่ปุ่นมีความโดดเด่นในอุตสาหกรรมยานยนต์ ส่วนสหราชอาณาจักรมีความชำนาญในธุรกิจสื่อสารและโทรคมนาคม

สำหรับประเทศกำลังพัฒนา แม้ความสามารถในการแข่งขันที่แท้จริงในภาพรวมจะไม่สูงเมื่อเทียบกับประเทศพัฒนาแล้ว แต่อุตสาหกรรมในบางประเทศก็มีความสามารถโดดเด่นชัดเจน เช่น ประเทศชิลีและเวียดนามซึ่งอยู่ในอันดับ 2 ของอุตสาหกรรมเหมืองแร่และอุตสาหกรรมสิ่งทอ ตามลำดับ (ตารางที่ 2) จะเห็นได้ว่าลักษณะของอุตสาหกรรมที่แต่ละประเทศโดดเด่นจะสามารถบ่งบอกโครงสร้างเศรษฐกิจได้ ดังนั้น การกำหนดอุตสาหกรรมเป้าหมายและการพัฒนาศักยภาพของอุตสาหกรรมจึงเป็นจุดเริ่มต้นที่เหมาะสมในการพัฒนาประเทศต่อไป

Table 1: Industry potential ranking by country

1	United States	17	Taiwan	33	Sweden	49	Lithuania
2	China	18	India	34	Greece	50	Morocco
3	Germany	19	Netherlands	35	Thailand	51	Portugal
4	United Kingdom	20	Korea	36	Indonesia	52	Tunisia
5	Japan	21	Brazil	37	Peru	53	Czech Republic
6	France	22	Singapore	38	Philippines	54	Croatia
7	Italy	23	Argentina	39	Hong Kong	55	Romania
8	Saudi Arabia	24	Poland	40	Colombia	56	Hungary
9	Russian Federation	25	Finland	41	Malaysia	57	Slovak Republic
10	Spain	26	Belgium	42	Kazakhstan	58	Slovenia
11	Switzerland	27	Israel	43	Costa Rica	59	Latvia
12	Canada	28	Denmark	44	Brunei Darussalam	60	Cyprus
13	Ireland	29	Norway	45	Luxembourg	61	Bulgaria
14	Mexico	30	Chile	46	Vietnam	62	Iceland
15	Australia	31	Austria	47	South Africa	63	Estonia
16	Turkey	32	New Zealand	48	Cambodia	64	Malta

Source: OECD, calculation by Krungsri Research

Table 2: Industry potential ranking by country and sector

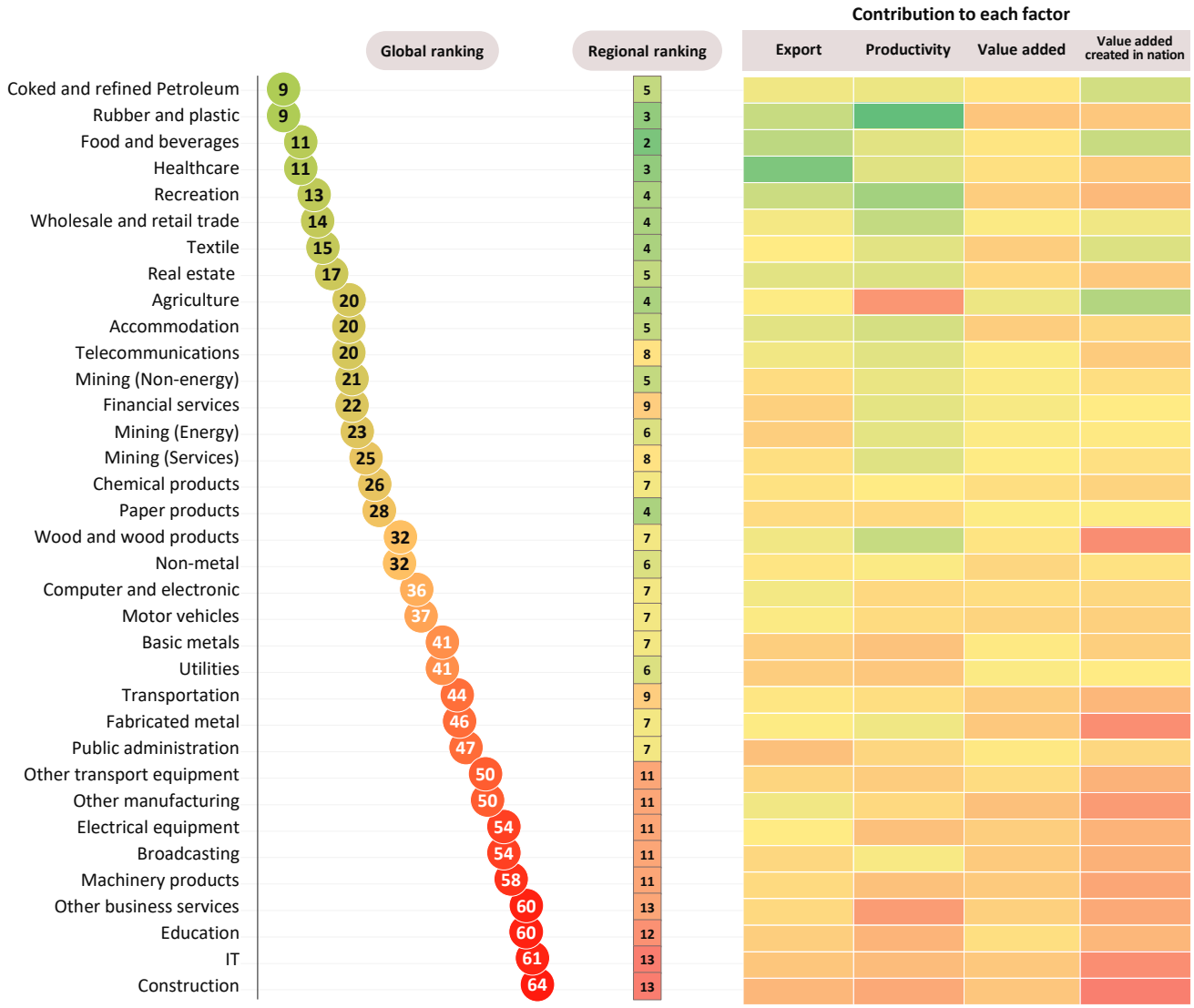
Industry	Rank 1	Rank 2	Rank 3	Rank 4	Rank 5
Agriculture, forestry and fishing	United States	Brazil	China	Argentina	Canada
Mining and extraction of energy producing products	Saudi Arabia	Russian Federation	Norway	Canada	Indonesia
Mining and quarrying of non-energy producing products	Australia	Chile	Peru	South Africa	Brazil
Mining support service activities	United States	Norway	Russian Federation	United Kingdom	India
Food products, beverages and tobacco	United States	China	Germany	Ireland	Indonesia
Textiles, wearing apparel, leather and related products	China	Vietnam	Italy	United Kingdom	Turkey
Wood and products of wood and cork	China	Canada	Indonesia	Germany	United States
Paper products and printing	United States	Germany	China	Sweden	Finland
Coke and refined petroleum products	United States	Russian Federation	Saudi Arabia	India	Singapore
Chemicals and pharmaceutical products	United States	Germany	China	Ireland	Switzerland
Rubber and plastic products	China	Germany	United States	Japan	Italy
Other non-metallic mineral products	China	Germany	United States	Japan	Italy
Basic metals	China	Japan	Russian Federation	Germany	United States
Fabricated metal products	China	Germany	United States	Italy	Korea
Computer, electronic and optical products	China	Taiwan	Korea	United States	Singapore
Electrical equipment	China	Germany	Japan	Korea	Mexico
Machinery and equipment, nec	Germany	China	Japan	United States	Italy
Motor vehicles, trailers and semi-trailers	Germany	Japan	Mexico	Korea	United States
Other transport equipment	United States	France	Korea	China	Germany
Other manufacturing; repair and installation of machinery and equipment	China	Ireland	Germany	United Kingdom	United States
Electricity, gas, water supply, sewerage, waste and remediation services	China	Germany	Canada	France	Italy
Construction	Belgium	Germany	Australia	Italy	Poland
Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles	United States	China	Germany	Japan	Russian Federation
Transportation and storage	United States	China	Japan	Germany	France
Accomodation and food services	United States	Spain	France	United Kingdom	Turkey
Publishing, audiovisual and broadcasting activities	United States	United Kingdom	Germany	Hong Kong	Ireland
Telecommunications	United States	United Kingdom	Italy	Indonesia	Spain
IT and other information services	India	United States	Ireland	Germany	United Kingdom
Financial and insurance activities	United States	United Kingdom	Switzerland	China	Singapore
Real estate activities	United States	Italy	France	United Kingdom	Spain
Other business sector services	United States	United Kingdom	Germany	France	Netherlands
Public admin. and defense; compulsory social security	France	Spain	Switzerland	Canada	Peru
Education	United States	Germany	Italy	United Kingdom	France
Human health and social work	United States	Germany	France	Italy	Spain
Arts, entertainment, recreation and other service activities	United States	United Kingdom	Germany	China	Turkey

Source: OECD, calculation by Krungsri Research

ศักยภาพอุตสาหกรรมไทยในระดับโลก

ประเทศไทยมีศักยภาพทางอุตสาหกรรมเป็นอันดับที่ 35 ของโลกจาก 64 ประเทศ (อันดับ 2 ของประเทศกลุ่มอาเซียน) โดยมีอุตสาหกรรมของไทยที่ติดอันดับ 1 ใน 15 ของโลกทั้งหมด 7 อุตสาหกรรม อาทิ อุตสาหกรรมผลิตถ่านโค้กและผลิตภัณฑ์จากการกลั่นปิโตรเลียม (9) อุตสาหกรรมยางและพลาสติก (9) อุตสาหกรรมการผลิตอาหารและเครื่องดื่ม (11) ธุรกิจดูแลสุขภาพ (11) กิจการเกี่ยวกับศิลปะ ความบันเทิงและนันทนาการ (13) กิจการค้าปลีกและค้าส่ง (14) และอุตสาหกรรมเสื้อผ้าและสิ่งทอ (15) ในทางตรงกันข้ามยังมีอุตสาหกรรมที่ต้องการพัฒนาอย่างเร่งด่วน เช่น การศึกษา (60) ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร (61) และการก่อสร้าง (64) เป็นต้น (รูปที่ 2)

Figure 2: Thai sectoral potential ranking

Source: OECD, calculation by Krungsri Research
Note: Regional ranking includes Brunei Darussalam, Cambodia, Indonesia, Philippines, Singapore, Thailand, Vietnam, Japan, Korea, India, Hong Kong, Malaysia, and Taiwan

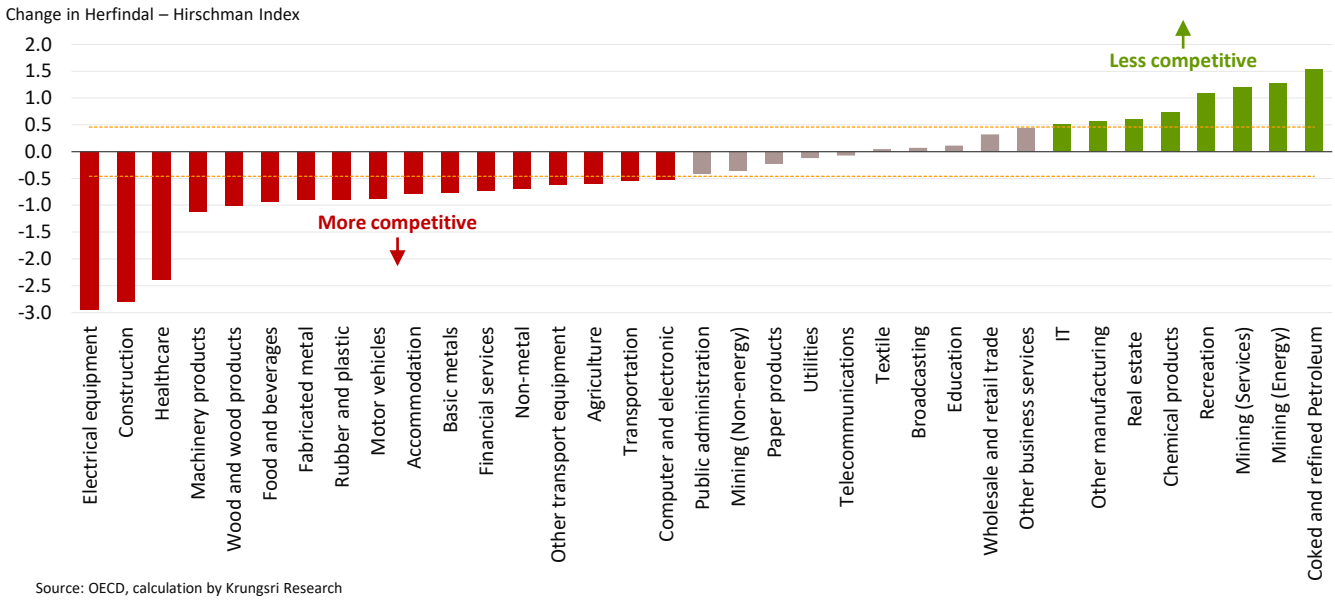
เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มประเทศเอเชีย-แปซิฟิก อุตสาหกรรมของไทยที่ติดอันดับ 1 ใน 3 ของภูมิภาค (จาก 13 ประเทศ) ประกอบด้วย อุตสาหกรรมยางและพลาสติก อุตสาหกรรมการผลิตอาหารและเครื่องดื่ม และธุรกิจดูแลสุขภาพ อย่างไรก็ดี มีอีกหลายอุตสาหกรรมที่ไทยมีความสามารถในการแข่งขันต่ำกว่าประเทศอื่นในภูมิภาค สำหรับกลุ่ม ASEAN จะเห็นว่ามีหลายประเทศที่มีศักยภาพโดดเด่นจนติดอันดับ 5 ของโลก อาทิ เวียดนามในอุตสาหกรรมเสื้อผ้าและสิ่งทอ สิงคโปร์ในกิจการที่เกี่ยวข้องกับการเงินและอุตสาหกรรมคอมพิวเตอร์ อินโดนีเซียที่มีความชำนาญในอุตสาหกรรมการผลิตอาหารและเครื่องดื่ม และอุตสาหกรรมเหมืองแร่ ขณะที่ประเทศนอกกลุ่มอาเซียนอย่างญี่ปุ่น ฮ่องกง เกาหลีและไต้หวัน มีความโดดเด่นในอุตสาหกรรมยานยนต์ การสื่อสาร อุปกรณ์คอมพิวเตอร์และอิเล็กทรอนิกส์ ตามลำดับ ดังนั้น หากมองในมุมบวก ช่องว่างของความสามารถในการแข่งขันของไทยกับประเทศเหล่านี้อาจเป็นโอกาสอันดีที่อุตสาหกรรมไทยจะฉวยโอกาสจากความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและการค้าจากประเทศใกล้เคียงเพื่อปรับปรุงข้อบกพร่อง พัฒนาประสิทธิภาพ และเพิ่มขีดความสามารถตามรายอุตสาหกรรมได้

เมื่อพิจารณารายละเอียดของดัชนีศักยภาพอุตสาหกรรมพบว่า **อุตสาหกรรมโดยส่วนใหญ่ของไทยมีความเชี่ยวชาญในการผลิตสินค้าและบริการและสามารถส่งออกผลิตภัณฑ์ได้ตรงความต้องการของตลาดโลก อย่างไรก็ดี อุตสาหกรรมไทยกลับสร้างมูลค่าเพิ่มจากการผลิตสินค้าได้ไม่มากเท่าที่ควร** เช่น อุตสาหกรรมยางและพลาสติก กิจการเกี่ยวกับศิลปะ ความบันเทิงและนันทนาการ เป็นต้น สะท้อนว่าแม้ประเทศไทยมีทรัพยากรที่ดีและมีบทบาทในตลาดการผลิตและการค้าโลกสูง แต่ผลตอบแทนที่แท้จริงต่อผู้ประกอบการและแรงงานในอุตสาหกรรมรวมถึงสัดส่วนการใช้วัตถุดิบในประเทศที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้สูงยังมีไม่มาก ส่งผลให้มีการสะสมทุนในระดับต่ำและอาจจำกัดความสามารถในการพัฒนาเทคโนโลยี ปัจจัยเหล่านี้จะคอยกดดันการพัฒนาอุตสาหกรรมของไทยและการเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะต่อไป

การแข่งขันในอุตสาหกรรมต่าง ๆ มีแนวโน้มรุนแรงขึ้นเป็นความเสี่ยงต่ออุตสาหกรรมไทยในอนาคต ขณะที่ภาคบริการมีแนวโน้มดีขึ้น

วิจัยกรุงศรีคาดการณ์ศักยภาพของอุตสาหกรรมใน 5 ปีข้างหน้า พบว่าการแข่งขันของอุตสาหกรรมในตลาดโลกมีแนวโน้มรุนแรงขึ้น สะท้อนจากค่า Herfindal – Hirschman Index ซึ่งหากค่าดังกล่าวลดลงจะแสดงถึงการแข่งขันที่มากขึ้น โดยพบว่าอุตสาหกรรมที่มีการแข่งขันสูงขึ้นมีทั้งหมด 17 อุตสาหกรรม อาทิ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ธุรกิจก่อสร้าง และธุรกิจดูแลสุขภาพ ส่วนอุตสาหกรรมที่มีแนวโน้มแข่งขันลดลงมีทั้งสิ้น 8 อุตสาหกรรม เช่น อุตสาหกรรมปิโตรเลียม อุตสาหกรรมขุดเจาะพลังงาน และธุรกิจบริการเหมืองแร่ เป็นต้น (รูปที่ 3)

Figure 3: Herfindal – Hirschman Index

Source: OECD, calculation by Krungsri Research

สำหรับอุตสาหกรรมไทย มีอุตสาหกรรมที่จะมีแนวโน้มดีขึ้น 19 **อุตสาหกรรม** อาทิ กิจการศิลปะ ความบันเทิงและนันทนาการ กิจการที่พักแรม การให้บริการเกี่ยวกับสุขภาพ รวมถึงอุตสาหกรรมขนส่ง สังเกตได้ว่ากลุ่มอุตสาหกรรมเหล่านี้ส่วนใหญ่อยู่ในภาคบริการ โดยแนวโน้มที่ดีขึ้นในอนาคตนั้นมาจากผลิตภาพการผลิตของแรงงานและผู้ประกอบการที่ดีเป็นทุนเดิม **ในทางตรงกันข้ามมีอุตสาหกรรมที่อันดับแย่ลงหรือไม่เปลี่ยนแปลงทั้งหมด** 16 **อุตสาหกรรม** อุตสาหกรรมในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมการผลิต โดยเฉพาะการผลิตสินค้าที่ต้องใช้เทคโนโลยีขั้นสูง ประกอบด้วยอุตสาหกรรมคอมพิวเตอร์ อุตสาหกรรมยานยนต์ อุปกรณ์ไฟฟ้าและอุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ ซึ่งอุตสาหกรรมเหล่านี้นับได้ว่าเป็นอุตสาหกรรมส่งออกที่สำคัญของไทย และส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมที่ไทยสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้น้อย (รูปที่ 4)

Figure 4: Future trend of Thai industry

Industries with higher ranking

- Recreation
- Telecommunications
- Utilities
- Accommodation
- Wood and wood products
- Transportation
- Healthcare
- Paper products
- Machinery products
- Broadcasting
- Real estate
- Education
- Basic metals
- Fabricated metal
- Agriculture
- Mining (Non-energy)
- Wholesale and retail
- Financial services
- Public administrator

Industries with unchanged ranking

- Mining (Services)
- Coked and Petroleum
- Rubber and plastic
- Non-metal
- Computer and electronic
- Motor vehicles
- Construction
- Other business services

Industries with unchanged ranking

- Chemical products
- Electrical equipment
- Other transport equipment
- Other manufacturing
- Mining (Energy)
- IT
- Food and beverages
- Textile

Source: OECD, calculation by Krungsri Research

การพัฒนาอย่างก้าวกระโดดในประเทศเพื่อนบ้านเป็นอีกปัจจัยซึ่งอาจเพิ่มความเสี่ยงต่อเศรษฐกิจไทยในอนาคต ทั้งจากเวียดนาม กัมพูชา มาเลเซียและอินโดนีเซีย โดยในอีก 5 ปีข้างหน้า เวียดนามจะมีการเติบโตดีขึ้นในเกือบทุกอุตสาหกรรม นำโดยอุตสาหกรรมการผลิตอุปกรณ์ไฟฟ้า ยานยนต์ คอมพิวเตอร์และเคมีภัณฑ์ (รูปที่ 5) ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของเวียดนามในการทำให้ฐานการผลิตในประเทศเหมาะสำหรับอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและมีความทันสมัย นอกจากนี้ กัมพูชามีแนวโน้มจะแข่งขันได้ดีขึ้นในภาคการเกษตรจากอันดับ 27 เป็นอันดับ 21 อินโดนีเซียจะมีการเติบโตด้านการศึกษาจากอันดับ 37 เป็นอันดับ 27 ขณะที่มาเลเซียจะสามารถแข่งขันดีขึ้นในอุตสาหกรรมเครื่องจักรจากอันดับ 45 เป็นอันดับ 35 และการสื่อสารจากอันดับ 55 เป็นอันดับ 45 แม้ว่าความสามารถโดยรวมของประเทศเหล่านี้ในหลายอุตสาหกรรมยังต่ำกว่าประเทศไทย แต่การเติบโตอย่างรวดเร็วของประเทศเพื่อนบ้าน สะท้อนช่องว่างของความได้เปรียบของไทยที่ลดลง และเมื่อมองไปข้างหน้า ภาคอุตสาหกรรมไทยกำลังเผชิญความเสี่ยงที่อาจโดนประเทศเหล่านี้แซงหน้าซึ่งจะส่งผลต่อทั้งระดับความสามารถในการผลิต การลงทุนและการเติบโตทางเศรษฐกิจ

Figure 5: Changes in sectoral ranking in selected industry in Thailand and Vietnam

Looking ahead, gaps between competitiveness between Thailand and Vietnam in several industries tend to be narrow such as rubber and plastic, chemicals, and computer. Meanwhile, Vietnam would overtake Thailand in wood product and motor vehicle.

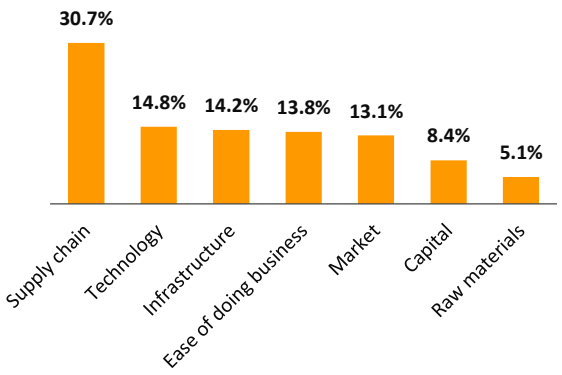
Source: OECD, calculation by Krungsri Research

ลักษณะห่วงโซ่การผลิต เทคโนโลยี และโครงสร้างพื้นฐานทางการขนส่งเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรม

เพื่อส่งเสริมและพัฒนาขีดความสามารถของอุตสาหกรรมได้ตรงจุด วิจัยกรุงศรีศึกษาว่าปัจจัยใดมีผลต่อระดับความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมด้วยวิธีการทางเศรษฐมิติ พบว่า**ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมมี 7 ด้าน ดังนี้ ลักษณะห่วงโซ่การผลิต เทคโนโลยี โครงสร้างพื้นฐานทางการขนส่ง ความสะดวกในการดำเนินธุรกิจ ขนาดตลาด เงินทุน และความพร้อมด้านวัตถุดิบ โดย 3 ปัจจัยแรกมีความสำคัญต่อความสามารถของอุตสาหกรรมมากที่สุดที่** 30.7% 14.8% **และ** 14.2% **ตามลำดับ (รูปที่** 6)

- **ลักษณะห่วงโซ่การผลิต**: ในการศึกษาลักษณะห่วงโซ่การผลิตในแต่ละอุตสาหกรรมประกอบด้วย 3 ตัวแปร ดังนี้
  - ตำแหน่งในห่วงโซ่การผลิต: การผลิตสินค้าและบริการแต่ละชนิดมีโครงสร้างการผลิตที่แตกต่างกัน ตามทฤษฎี “Smiling Curve” ระบุว่าการผลิตสินค้าและบริการในขั้นต้นน้ำ (เช่น การพัฒนา วิจัย ออกแบบ) หรือปลายน้ำ (เช่น การขนส่ง การขาย) มักมีมูลค่าเพิ่มสูงกว่าการผลิตขั้นกลางน้ำ ดังนั้น ตำแหน่งของอุตสาหกรรมในห่วงโซ่การผลิตจะมีผลต่อศักยภาพของอุตสาหกรรม จาก 35 อุตสาหกรรมที่ทำการศึกษา มีถึง 32 อุตสาหกรรมของไทยที่การเปลี่ยนตำแหน่งในห่วงโซ่การผลิตโลกจะช่วยให้อุตสาหกรรมสามารถแข่งขันได้ดีมากขึ้น ซึ่ง 12 อุตสาหกรรมควรขยับไปต้นน้ำมากขึ้น โดยเฉพาะอุตสาหกรรมปิโตรเลียม อุตสาหกรรมคอมพิวเตอร์ และอุตสาหกรรมรถยนต์ ขณะที่อีก 20 อุตสาหกรรมควรมุ่งผลิตสินค้าปลายน้ำมากขึ้น เช่น อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ธุรกิจสาธารณูปโภค และอุตสาหกรรมเครื่องจักร เป็นต้น (รูปที่ 7)

Figure 6: Factors help improving sectoral potential

Source: OECD, calculation by Krungsri Research

Figure 7: Industry that requires moving along the global supply chain

Moving upstream

1. Agriculture, forestry and fishing
2. Food products, beverages and tobacco
3. Coke and refined petroleum products
4. Chemicals and pharmaceutical products
5. Basic metals
6. Computer, electronic and optical products
7. Motor vehicles, trailers and semi-trailers
8. Other transport equipment
9. Other manufacturing
10. Accommodation and food services
11. Real estate activities
12. Other business sector services

Moving downstream

1. Mining and extraction of energy producing
2. Mining and quarrying of non-energy producing
3. Mining support service activities
4. Wood and products of wood and cork
5. Paper products and printing
6. Rubber and plastic products
7. Other non-metallic mineral products
8. Fabricated metal products
9. Electrical equipment
10. Machinery and equipment
11. Electricity, gas, water supply, sewerage, waste and remediation services
12. Construction
13. Transportation and storage
14. Publishing, audiovisual and broadcasting activities
15. Telecommunications
16. IT and other information services
17. Public admin and defense
18. Education
19. Human health and social work
20. Arts, entertainment, recreation and other service activities

Source: OECD, calculation by Krungsri Research

Table 3: Factors help improving sectoral potential by industry

Sector	Five most important factors affecting sectoral potential					Preferred position in GVC	Preferred partnership countries		
	1st	2nd	3rd	4th	5th		1st	2nd	3rd
Agriculture	R&D	Position in supply chain	Ease of doing business	Market size	Rail	Upstream	Brazil	Malaysia	Cambodia
Mining (Energy)	Raw materials	Position in supply chain	Technology	Participation in GVC	Credit	Downstream	Saudi Arabia	China	Indonesia
Mining (Non-energy)	Technology	Raw materials	R&D	Ease of doing business	Position in supply chain	Downstream	Australia	Japan	Indonesia
Mining (Energy)	Raw materials	Position in supply chain	Technology	Participation in GVC	Credit	Downstream	China	Japan	Indonesia
Food and beverages	Raw materials	Credit	Technology	Position in supply chain	Ease of doing business	Upstream	Singapore	Cambodia	Malaysia
Textile	R&D	Ease of doing business	Participation in GVC	Length of supply chain					
Wood and wood products	PORT	Rail	Position in supply chain	Ease of doing business	R&D	Downstream	China	Cambodia	Indonesia
Paper products	Technology	Position in supply chain	Market size	Rail	Ease of doing business	Downstream	China	Japan	Germany
Coked and refined Petroleum	R&D	Position in supply chain	Rail	PORT	Raw material	Upstream	Cambodia	Vietnam	Singapore
Chemical products	Participation in GVC	Position in supply chain	Ease of doing business	R&D	PORT	Upstream	Vietnam	Malaysia	Philippines
Rubber and plastic	Participation in GVC	R&D	Position in supply chain	Technology	Market size	Downstream	China	Japan	USA
Non-metal	Position in supply chain	Participation in GVC	Technology	Length of supply chain	Market size	Downstream	China	Japan	Korea
Basic metals	Participation in GVC	Position in supply chain	Technology	Rail	PORT	Upstream	Vietnam	Cambodia	Korea
Fabricated metal	Length of supply chain	Position in supply chain	Participation in GVC	PORT	Rail	Downstream	China	Japan	Korea
Computer and electronic	Position in supply chain	R&D	Technology	Participation in GVC		Upstream	Korea	Taiwan	China
Electrical equipment	Position in supply chain	Technology	Participation in GVC	R&D	Length of supply chain	Downstream	Japan	China	Vietnam
Machinery products	Position in supply chain	R&D	Technology	Participation in GVC	Length of supply chain	Downstream	Japan	China	Vietnam
Motor vehicles	Position in supply chain	Technology	R&D	Length of supply chain	Participation in GVC	Upstream	Japan	China	Indonesia
Other transport equipment	Position in supply chain	Market size	Technology	Rail	Credit	Upstream	Malaysia	Israel	Cambodia
Other manufacturing	Market size	Position in supply chain	Air			Upstream	Malaysia	Cambodia	Singapore
Utilities	Technology	Position in supply chain	Ease of doing business	Market size		Downstream	Saudi Arabia	Indonesia	Malaysia
Construction	Technology	Credit	Market size	Rail	Ease of doing business	Downstream	China	Japan	Australia
Wholesale and retail trade	Rail	Credit	Market size	Length of supply chain	Participation in GVC				
Transportation	Rail	Market size	PORT	Air	Ease of doing business	Downstream	Singapore	Malaysia	Japan
Accommodation	Rail	Market size	Air	Credit	Ease of doing business	Upstream	Cambodia	Vietnam	China
Broadcasting	Technology	Position in supply chain	Rail	Ease of doing business		Downstream	China	USA	Singapore
Telecommunications	Technology	Market size	Ease of doing business	Position in supply chain		Downstream	China	Taiwan	Malaysia
IT	Technology	Length of supply chain	Market size	Credit	Ease of doing business	Downstream	China	Taiwan	Malaysia
Financial services	Ease of doing business	Participation in GVC	Credit	Market size	Technology				
Real estate	Market size	Length of supply chain	Ease of doing business	Credit	Technology	Upstream	Cambodia	Vietnam	Philippines
Other business services	Participation in GVC	Length of supply chain	Technology	Market size	Ease of doing business	Upstream	Singapore	Netherlands	Ireland
Public administration	Ease of doing business	Market size	Length of supply chain	Position in supply chain		Downstream	Singapore	USA	UK
Education	Technology	R&D	Position in supply chain	Market size		Downstream	Taiwan	India	Singapore
Healthcare	Market size	Ease of doing business	Technology	R&D	Position in supply chain	Downstream	Indonesia	Vietnam	Malaysia
Recreation	Air	Market size	Rail	Position in supply chain	Ease of doing business	Downstream	Indonesia	Vietnam	Cambodia

Source: OECD, calculation by Krungsri Research

- การมีส่วนร่วมกับห่วงโซ่การผลิตโลก: การเข้าไปมีส่วนร่วมกับห่วงโซ่การผลิตโลกจะช่วยรองรับสินค้าที่ผลิตขึ้น ก่อให้เกิดการประหยัดต่อขนาด ทั้งยังช่วยให้อุตสาหกรรมสามารถแสวงหาวัตถุดิบ ทรัพยากรและเทคโนโลยี ทำให้เกิดการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและการสร้างมูลค่าเพิ่มให้อุตสาหกรรมได้ อย่างไรก็ตาม การใช้วัตถุดิบจากต่างประเทศมากเกินไปอาจส่งผลให้อุตสาหกรรมสูญเสียความสามารถในการสร้างมูลค่าเพิ่มได้ จากการศึกษาพบว่าการมีส่วนร่วมกับห่วงโซ่การผลิตโลกจะช่วยเพิ่มศักยภาพของอุตสาหกรรมได้ โดยเฉพาะภาคการผลิตพื้นฐานและภาคการผลิตที่เกี่ยวเนื่องกับการใช้ทรัพยากร เช่น อุตสาหกรรมเคมี อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางและพลาสติก และอุตสาหกรรมเหล็ก เป็นต้น
- ความยาวห่วงโซ่การผลิต: ความยาวห่วงโซ่การผลิตหมายถึงจำนวนขั้นตอนการผลิตสินค้าของอุตสาหกรรมหนึ่งตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงผลิตภัณฑ์ขั้นสุดท้าย ห่วงโซ่การผลิตที่ยาวมักเกิดจากการแบ่งงานตามความถนัดโดยเฉพาะในอุตสาหกรรมที่มีการแบ่งแยกขั้นตอนการผลิตอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม อุตสาหกรรมที่มีห่วงโซ่การผลิตยาวจะมีต้นทุนการจัดการการผลิตสูงกว่าอุตสาหกรรมที่มีห่วงโซ่การผลิตสั้นกว่า ซึ่งจากการศึกษาของ วิจัยกรุงศรีพบว่า ห่วงโซ่การผลิตที่สั้นลงจะเพิ่มศักยภาพของเกือบทุกอุตสาหกรรม ยกเว้นอุตสาหกรรมการผลิตรถยนต์และอุตสาหกรรมเคมี

☐ **เทคโนโลยี**: ประกอบไปด้วย 2 ปัจจัย ดังนี้

- เทคโนโลยีและนวัตกรรม: ทั้งสองปัจจัยช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตและยกระดับความสามารถของอุตสาหกรรมในการตอบสนองความต้องการของตลาด นอกจากนี้ การนำเอาเทคโนโลยีมาใช้จะช่วยลดต้นทุนการผลิต ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมมีความสำคัญต่อศักยภาพของเกือบทุกอุตสาหกรรม โดยเฉพาะภาคการผลิต อาทิ อุตสาหกรรมคอมพิวเตอร์ อุตสาหกรรมรถยนต์ และอุตสาหกรรมเครื่องจักร เนื่องจากสินค้าในอุตสาหกรรมเหล่านี้มีลักษณะใกล้เคียงกัน ดังนั้น โครงสร้างต้นทุนและคุณภาพสินค้าจึงเป็นตัวตัดสินความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรม
- การวิจัยและการพัฒนา: ค่าใช้จ่ายด้านวิจัยและพัฒนามีผลโดยตรงต่อการต่อยอดศักยภาพของอุตสาหกรรม จากผลการศึกษาในตารางที่ 3 พบว่าการวิจัยและพัฒนาช่วยเพิ่มศักยภาพในหลายอุตสาหกรรม โดยเฉพาะการผลิตที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง เนื่องจากค่าใช้จ่ายในการวิจัยที่สูงขึ้นช่วยยกระดับการใช้เทคโนโลยีและความสามารถของผู้ประกอบการ ทำให้อุตสาหกรรมสามารถผลิตสินค้าที่ใช้ระดับเทคโนโลยีสูงขึ้นอีก จึงสามารถตอบสนองความต้องการของตลาดได้ในอนาคต

☐ **โครงสร้างพื้นฐานทางการขนส่ง**: การคมนาคมเป็นปัจจัยพื้นฐานของการพัฒนาประเทศ เพิ่มความสามารถในการเข้าถึงทรัพยากรและการเข้าถึงตลาด เพิ่มโอกาสในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และลดต้นทุนค่าขนส่ง โดยการขนส่งทางรางช่วยเพิ่มศักยภาพของหลายอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอุตสาหกรรมการผลิตพื้นฐานและภาคบริการ ขณะที่การขนส่งทางอากาศมีผลต่อธุรกิจขนส่ง ที่พักแรมและกิจการเกี่ยวกับศิลปะ ความบันเทิงและนันทนาการ เป็นหลัก ส่วนการขนส่งทางน้ำส่งผลต่ออุตสาหกรรมการผลิตพื้นฐานเป็นส่วนใหญ่

☐ **ความสะดวกในการดำเนินธุรกิจ**: ความสะดวกในการดำเนินธุรกิจช่วยลดต้นทุนของการดำเนินธุรกิจและเปิดโอกาสให้เกิดการแข่งขันที่เท่าเทียม ช่วยลดอุปสรรคในระบบเศรษฐกิจ ซึ่งทำให้สามารถใช้ทรัพยากรที่มีได้อย่างมีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การพัฒนาความสามารถของผู้เล่นในอุตสาหกรรม ผลการศึกษาในตารางที่ 3 พบว่า ความสะดวกของการทำธุรกิจช่วยเพิ่มศักยภาพของภาคบริการได้ดีกว่าภาคการผลิต เนื่องจากภาคบริการมีความซับซ้อนของกฎหมายและกฎระเบียบในทางธุรกิจที่มากกว่า โดยเฉพาะธุรกิจการเงินและกิจการให้บริการทางสุขภาพ

☐ **ขนาดของตลาด**: ขนาดของตลาดรวมถึงจำนวนผู้ซื้อและกำลังซื้อ โดยขนาดตลาดที่ใหญ่สะท้อนความต้องการสินค้าและบริการที่สูง นอกจากนี้ยังนำไปสู่การประหยัดต่อขนาด (Economies of scale) ซึ่งขนาดตลาดสามารถช่วยเพิ่มศักยภาพของภาคบริการมากกว่าภาคการผลิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในธุรกิจการให้บริการสุขภาพ อสังหาริมทรัพย์ การศึกษา การขนส่ง ก่อสร้าง และที่พักแรมซึ่งส่วนใหญ่เป็นธุรกิจที่ค่อนข้างอ่อนไหวต่อรายได้

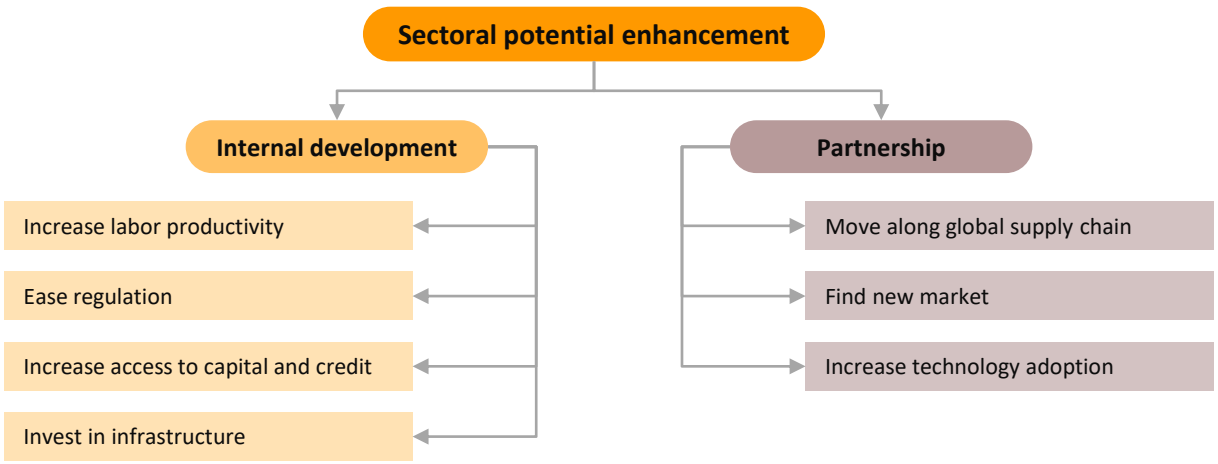
☐ **เงินทุน**: ปัจจัยด้านเงินทุนรวมถึงความสามารถในการเข้าถึงและต้นทุน ทั้งสองปัจจัยช่วยให้ภาคอุตสาหกรรมสามารถทำธุรกิจและขยายธุรกิจได้ อีกทั้งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการใช้ทรัพยากรโดยรวมของประเทศ จากการศึกษาพบว่า การเข้าถึงเงินทุนในระบบมีความสำคัญอย่างมากต่อศักยภาพของเกือบทุกอุตสาหกรรม โดยเฉพาะธุรกิจที่พักแรม อุตสาหกรรมการค้า และธุรกิจก่อสร้าง เนื่องจากเป็นธุรกิจที่ต้องอาศัยเงินทุนหมุนเวียนสูง ขณะที่ต้นทุนกลับไม่ได้มีผลต่อความสามารถในการแข่งขันอย่างมีนัยยะ

☐ **ความพร้อมด้านวัตถุดิบ**: การเข้าถึงวัตถุดิบช่วยให้ลดต้นทุนการผลิตสินค้าและเพิ่มโอกาสในการดำเนินธุรกิจ จากผลการศึกษาในตารางที่ 3 จะเห็นว่าความพร้อมด้านวัตถุดิบสามารถเพิ่มศักยภาพให้กับอุตสาหกรรมที่เกี่ยวเนื่องกับทรัพยากรเป็นหลัก เช่น อุตสาหกรรมเหมืองแร่และขุดเจาะพลังงาน เป็นต้น

ศักยภาพและตำแหน่งในห่วงโซ่การผลิตที่เหมาะสมเป็นตัวบ่งบอกแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมในอนาคต

กลยุทธ์การพัฒนาขีดความสามารถของแต่ละอุตสาหกรรมจะมีแนวทางที่แตกต่างกันไป ตัวอย่างเช่น ในอุตสาหกรรมนันทนาการ ศักยภาพของอุตสาหกรรมขึ้นกับโครงสร้างพื้นฐานทางการขนส่งเป็นหลัก ดังนั้น การพัฒนาการขนส่งทั้งทางอากาศและทางรางจะช่วยให้อุตสาหกรรมนันทนากา รของไทยสามารถแข่งขันได้ดีขึ้น ในขณะที่อุตสาหกรรมคอมพิวเตอร์อาจต้องการเปลี่ยนตำแหน่งของอุตสาหกรรมในห่วงโซ่การผลิตเพื่อเพิ่มขีดความสาม ารถของอุตสาหกรรม

การยกระดับศักยภาพในการแข่งขันสามารถแบ่งได้ 2 แนวทาง คือ (1) การพัฒนาอุตสาหกรรมภายในประเทศ ซึ่งมักเป็นแนวทางเริ่มต้นของอุตสาหกรรม ตัวอย่างเช่น การเพิ่มประสิทธิภาพของแรงงาน การผ่อนคลายกฎระเบียบ การลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน และการเพิ่มความสามารถในการเข้าถึงเงินทุนและวัตถุดิบ เป็นต้น และ (2) **การจับคู่กับประเทศอื่น** เพื่อช่วยเร่งการพัฒนาศักยภาพของอุตสาหกรรม สามารถทำได้หลายวิธี เช่น การเปลี่ยนแปลงลักษณะห่วงโซ่การผลิต การหาตลาดใหม่ และการรับเทคโนโลยีจากต่างประเทศ เป็นต้น

แนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมภายในเหมาะกับอุตสาหกรรมที่ (1) พึ่งพิงโครงสร้างพื้นฐานทางการขนส่ง กลไกตลาดและเงินทุนมีผลต่อความสามารถในการแข่งขัน และ/หรือ (2) เป็นอุตสาหกรรมที่ไทยมีความสามารถในการแข่งขันสูงอยู่แล้วในระดับภูมิภาคและต้องการพัฒนาศักยภาพให้สามารถแข่งขันในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งอาจต้องการเพียงแค่การลงทุนภายในอุตสาหกรรมเองหรือการสนับสนุนจากองค์กรรัฐ เช่น อุตสาหกรรมการผลิตอาหารและเครื่องดื่ม อุตสาหกรรมยางและพลาสติก กิจการที่พักแรม การให้บริการเกี่ยวกับสุขภาพและกิจการเกี่ยวกับศิลปะ ความบันเทิงและนันทนาการ โดยวิธีการพัฒนามีดังนี้

- **พัฒนาผลิตภาพของแรงงาน** จะช่วยให้อุตสาหกรรมสามารถผลิตสินค้าที่คุณภาพดีขึ้นและมีต้นทุนต่ำ โดยภาครัฐและเอกชนควรส่งเสริมการลงทุนเพื่อวิจัยและพัฒนาเพิ่มเติม นอกจากนี้ ควรสนับสนุนการรับเทคโนโลยีจากต่างประเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในอุตสาหกรรม ตัวอย่างของอุตสาหกรรมที่ควรใช้แนวทางนี้ ได้แก่ อุตสาหกรรมเกษตร อุตสาหกรรมการผลิตอาหารและเครื่องดื่ม และการให้บริการเกี่ยวกับสุขภาพ เนื่องจากอุตสาหกรรมเหล่านี้มีอันดับศักยภาพของอุตสาหกรรมค่อนข้างสูงในระดับภูมิภาค แต่ประสิทธิภาพของแรงงานยังไม่สูงมากนัก
- **ผ่อนคลายกฎระเบียบ** สำหรับการเปลี่ยนแปลงด้านนี้ต้องอาศัยภาครัฐในการกำหนดกฎระเบียบและส่งเสริมการลงทุน เช่น การอนุญาตให้บริษัทต่างชาติมีส่วนในการเข้าถือหุ้นที่มากขึ้น ลดระดับภาษีในการเข้ามาลงทุนเพื่อสร้างแรงจูงใจ และยกเลิกกฎระเบียบที่ไม่จำเป็น หลังจาก นั้นภาครัฐควรปล่อยให้เป็นหน้าที่ของกลไกตลาดในการกำหนดระดับและผลตอบแทนการลงทุน
- **เพิ่มการเข้าถึงแหล่งเงินทุน** วิจัยกรุงศรีพบว่าการเข้าถึงทุนมีความสำคัญมากกว่าต้นทุนของทุน ขณะที่ Manova and Yu (2012)แสดงให้เห็นว่าหากอุตสาหกรรมเหล่านั้นมีข้อจำกัดในการเข้าถึงเงินทุน จะทำให้กิจกรรมการผลิตถูกจำกัดแค่ส่วนที่มีมูลค่าเพิ่มต่ำและไม่สามารถทำกำไรได้ดี เนื่องจากขาดทรัพยากรในการลงทุนเพิ่มเติม โดยอุตสาหกรรมที่เหมาะใช้วิธีนี้เป็นอุตสาหกรรมที่มีความสามารถในการแข่งขันไม่ต่ำมากและปัจจัยด้านเงิ นทุนมีความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพของอุตสาหกรรม เช่น กิจการที่พักแรมและอุตสาหกรรมการผลิตอาหารและเครื่องดื่ม และอุตสาหกรรมการค้า เป็นต้น
- **ลงทุนเพิ่มเติมในโครงสร้างพื้นฐาน** การลงทุนให้ครบทุกมิติทั้งราง อากาศและน้ำเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับภาคธุรกิจ ทั้งในแง่ของการขนส่งวัตถุดิบและสินค้าของภาคการผลิต ทั้งยังช่วยส่งเสริมการเดินทางท่องเที่ยวในกิจการที่พักแรมได้อีกด้วย แม้ว่าปัจจุบันภาครัฐจะทำหน้ าที่หลักในการขับเคลื่อนการลงทุน แต่ความร่วมมือจากภาคเอกชนนับว่าเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การลงทุนเติบโตได้ ดังนั้นการกำหนดรูปแบบการลงทุนให้มีความยืดหยุ่นและไม่เสี่ยงเกินไปจะช่วยดึงดูดการลงทุนได้ดียิ่งขึ้น

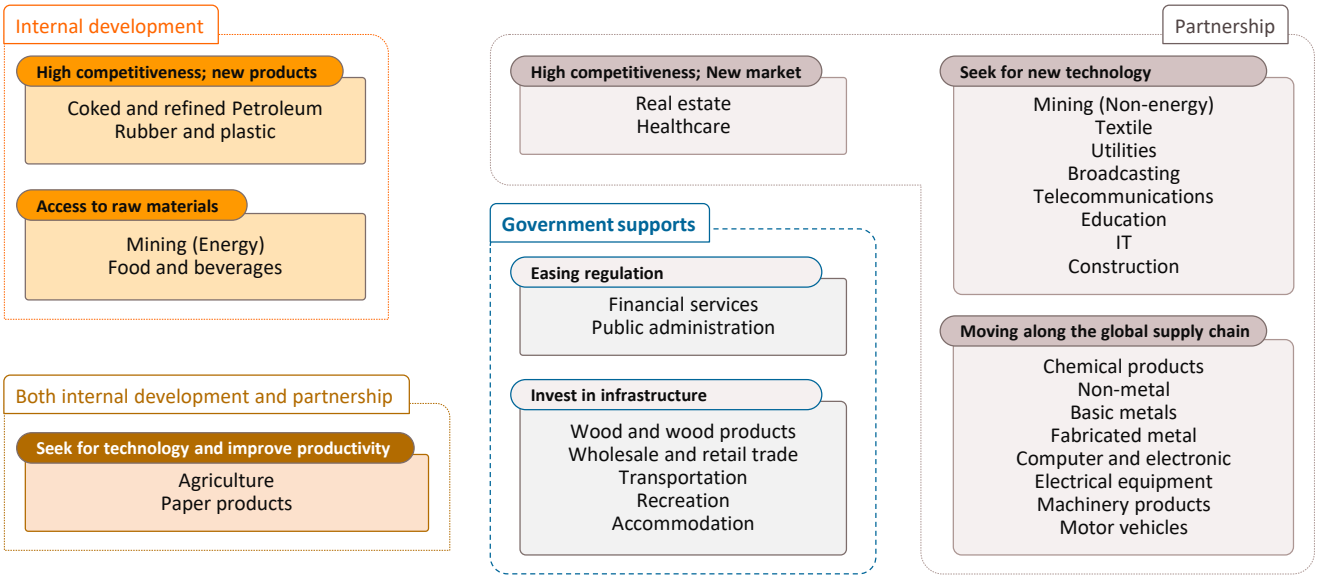
การจับคู่กับประเทศอื่น (Partnership) เป็นอีกทางเลือกในการพัฒนาอุตสาหกรรมได้รวดเร็วและตรงจุดมากขึ้น ซึ่งอุตสาหกรรมที่เหมาะกับแนวทางนี้มักจะเป็นอุตสาหกรรมที่ (1) ความสามารถในการแข่งขันไม่สูงและต้องการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งในห่วงโซ่การผลิต (2) ปัจจัยด้านเทคโนโลยีและขนาดตลาดมีผลต่อความสามารถในการแข่งขัน โดยจุดประสงค์ของการจับคู่กับประเทศอื่นอาจแตกต่างกัน (กล่องที่ 1) ดังนี้

- **เพื่อปรับเปลี่ยนบทบาทในห่วงโซ่มูลค่า** จากผลการศึกษาในรูปที่ 7 พบว่าการปรับเปลี่ยนตำแหน่งบนห่วงโซ่การผลิตโลกจะช่วยเพิ่มศักยภาพของเกือบทุกอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับการส่งออกและมีความสามารถในการแข่งขันไม่สูง ได้แก่ อุตสาหกรรมอุปกรณ์ไฟฟ้า อุตสาหกรรมยานยนต์ อุตสาหกรรมเครื่องจักรกลและอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ซึ่งการพัฒนาในอุตสาหกรรมเหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมเป็นหลัก รวมถึงการสนับสนุนเพิ่มเติมจากทางภาครัฐ โดยประเทศที่เหมาะสมในการจับคู่คือประเทศซึ่งมีตำแหน่งบนห่วงโซ่การผลิตในทิศทางที่เราต้องการขยับไป และการจับคู่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มกับทั้งสองประเทศมากที่สุด (ตาราง 3)
    - อุตสาหกรรมเครื่องจักรกล (Machinery equipment): จากการศึกษาพบว่า การขยับการผลิตไปทางปลายน้ำช่วยเพิ่มศักยภาพของอุตสาหกรรมเครื่องจักรกล เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่เน้นผลิตเพื่อส่งออกไปยังประเทศผู้บริโภคโดยตรง จึงควรเพิ่มเติมในศักยภาพเกี่ยวกับการขนส่งและบริการหลังการขาย โดยประเทศที่เหมาะสมในการจับคู่คือประเทศญี่ปุ่น (อันดับ 3 ของโลก) เนื่องจากเป็นประเทศที่มีความเชี่ยวชาญในอุตสาหกรรมนี้ นอกจากนี้อาจเสริมด้วยการวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการเพิ่มมูลค่าในส่วนปลายน้ำ เช่น วางแผนการตลาดเพื่อการส่งออก บริการติดตั้งอุปกรณ์อย่างครบวงจร เป็นต้น เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันมากกว่าจะทำหน้าที่เป็นเพียงแค่ผู้ประกอบชิ้นส่วนในขั้นตอนสุดท้ายของการผลิต
- **เพื่อเสาะหาเทคโนโลยีใหม่** การจับคู่กับประเทศอื่นเพื่อเสาะหาเทคโนโลยีเหมาะกับอุตสาหกรรมที่มีความสามารถในการแข่งขันระดับปานกลางและปัจจัยด้านเทคโนโลยีเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสามารถในการแข่งขัน เช่น ธุรกิจการศึกษา เป็นต้น จึงควรจับคู่กับอุตสาหกรรมเดียวกันในประเทศที่มีศักยภาพสูงกว่า ตัวอย่างเช่น
    - การศึกษา (Education): ประเทศไทยมีความสามารถในการแข่งขันในระดับต่ำเมื่อเทียบกับภูมิภาค ขั้นตอนพื้นฐานที่สามารถทำได้คือการหาคู่ค้าที่มีบทบาทโดดเด่นในระดับโลก ทำการเรียนรู้โครงสร้างอุตสาหกรรมที่เหมาะสม วางแผนจัดการและพัฒนาอุตสาหกรรมตั้งแต่ระบบการคัดเลือกบุคลากรตลอดจนขั้นตอนการประเมินผล เพื่อให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้อุตสาหกรรมได้ โดยอาจจับคู่กับประเทศไต้หวันและอินเดีย
- **เพื่อหาตลาดใหม่** เป็นอีกหนึ่งวิธีที่สามารถทำได้เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน โดยปัจจัยหลักคือการหาคู่ค้าหรือตลาดที่มีกำลังซื้อและมีจำนวนประชากรมาก อุตสาหกรรมในกลุ่มนี้จะเป็นกลุ่มที่รายได้ต่อหัวประชากรและจำนวนประชากรเป็นปัจจัยซึ่งส่งผลต่อศักยภาพของอุตสาหกรรม อีกทั้งเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสามารถในการแข่งขันค่อนข้างสูงและพร้อมแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ ตัวอย่างเช่น
    - กิจการให้บริการทางสุขภาพ: เป็นธุรกิจที่ไทยมีความสามารถในการแข่งขันอยู่อันดับ 11 ของโลก อีกทั้งปัจจัยด้านขนาดตลาดมีความสำคัญต่อความสามารถในการแข่งขัน การจับคู่กับประเทศที่มีจำนวนประชากรมากหรือรายได้ต่อหัวสูงจึงมีความเหมาะสมในการเพิ่มขีดความสามารถของอุตสาหกรรม เช่น อินโดนีเซีย เวียดนาม เป็นต้น

จากข้อค้นพบที่เกิดขึ้น สะท้อนให้เห็นว่าการพัฒนาอุตสาหกรรมเป็นเสมือนการไต่ระดับโดยเริ่มจากภายในประเทศผ่านการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการผลิต พัฒนาสินค้า และเพิ่มผลิตภาพการผลิต ลำดับต่อมาคือการเพิ่มบทบาทของอุตสาหกรรมในห่วงโซ่มูลค่า พร้อมทั้งหาตำแหน่งที่เหมาะสมที่จะทำให้อุตสาหกรรมมีความเชี่ยวชาญในการผลิตสินค้าและบริการซึ่งตรงกับความต้องการของตลาดโลก พร้อมทั้งยังสามารถสร้างประโยชน์ให้กับผู้ผลิตภายในประเทศได้ ดังนั้น จากผลการศึกษาศักยภาพของอุตสาหกรรมไทย (รูปที่ 2) **และปัจจัยที่มีผลต่อศักยภาพอุตสาหกรรมไทย** (ตารางที่ 3) **วิจัยกรุงศรีจึงสามารถสรุปแนวทางของการพัฒนาขีดความสามารถของอุตสาหกรรมของไทยได้เป็น 8 กลุ่มด้วยกัน ดังนี้** (รูปที่ 8)

- **กลุ่มอุตสาหกรรมที่ต้องการการลงทุนของรัฐ** ได้แก่ กิจการเกี่ยวกับนันทนาการ ธุรกิจที่พักแรม อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์จากไม้ ธุรกิจค้าส่งและค้าปลีก และธุรกิจขนส่ง เนื่องจากโครงสร้างพื้นฐานทางการขนส่งเป็นปัจจัยหลักที่กำหนดศักยภาพของอุตสาหกรรมเหล่านี้ โดยเฉพาะการขนส่งทางราง ขณะที่การขนส่งทางอากาศจะช่วยเสริมศักยภาพของธุรกิจนันทนาการและธุรกิจที่พักแรม
- **กลุ่มอุตสาหกรรมที่ได้ประโยชน์จากการผ่อนคลายกฎระเบียบจากรัฐ** ได้แก่ ธุรกิจธนาคารและประกัน และกิจกรรมการบริหารราชการทั่วไป ซึ่งอยู่ในอันดับที่ 22 และ 47 ตามลำดับ การผ่อนคลายกฎระเบียบจะช่วยเพิ่มศักยภาพของทั้งสองอุตสาหกรรม

Figure 8: Industry group by development suggestion

Source: Krungsri Research

- ☐ **กลุ่มอุตสาหกรรมที่ต้องการเพิ่มผลิตภาพการผลิต** อาทิ อุตสาหกรรมกระดาษและอุตสาหกรรมเกษตร ซึ่งอยู่ในอันดับที่ 28 และ 20 ตามลำดับ ทั้งสองอุตสาหกรรมต้องการพัฒนาในหลายด้าน โดยเฉพาะการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ดังนั้นการพัฒนาศักยภาพอาจเริ่มต้นจากแนวทางการพัฒนาภายในโดยเฉพาะการเพิ่มประสิทธิภาพของแรงงานและทรัพยากร และต่อมาจึงจับคู่กับประเทศอื่นเพื่อเพิ่มเทคโนโลยีและหาตำแหน่งที่เหมาะสมในห่วงโซ่การผลิต
- ☐ **กลุ่มอุตสาหกรรมที่ต้องการความมั่นคงด้านวัตถุดิบ** ในกลุ่มนี้เป็นอุตสาหกรรมที่มีความสามารถค่อนข้างสูง และไม่ต้องการการปรับเปลี่ยนบทบาทในห่วงโซ่มูลค่า ได้แก่ อุตสาหกรรมอาหารและอุตสาหกรรมพลังงาน ซึ่งอยู่ในอันดับที่ 11 และ 23 ของโลก ตามลำดับ ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อศักยภาพของทั้งสองอุตสาหกรรมคือการเข้าถึงทรัพยากร เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่เกี่ยวเนื่องกับการใช้ทรัพยากรเป็นหลัก
- ☐ **กลุ่มอุตสาหกรรมที่สามารถลงทุนด้วยตัวเองเพื่อหาตำแหน่งที่เหมาะสมในห่วงโซ่การผลิต** เป็นอุตสาหกรรมที่มีขีดความสามารถสูงแต่ยังต้องการเปลี่ยนตำแหน่งในห่วงโซ่การผลิต ได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางและพลาสติก อุตสาหกรรมปิโตรเลียม ซึ่งทั้งสองอุตสาหกรรมอยู่ในอันดับ 9 ของโลก โดยอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางและพลาสติกควรลงทุนในผลิตภัณฑ์ปลายน้ำมากขึ้น ส่วนอุตสาหกรรมปิโตรเลียมควรลงทุนในอุตสาหกรรมต้นน้ำ
- ☐ **กลุ่มอุตสาหกรรมที่ต้องการจับคู่กับประเทศอื่นเพื่อเปลี่ยนบทบาทในห่วงโซ่มูลค่า** ได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เหล็กและผลิตภัณฑ์ที่มิใช่เหล็ก อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมเครื่องจักรกล อุตสาหกรรมคอมพิวเตอร์ อุตสาหกรรมรถยนต์ อุตสาหกรรมเหล็กขั้นต้น อุตสาหกรรมสิ่งทอและอุตสาหกรรมเคมี ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่ปัจจัยด้านเทคโนโลยีและตำแหน่งในห่วงโซ่มูลค่ามีผลต่อความสามารถในการแข่งขัน ประกอบกับมีความสามารถในการแข่งขันไม่สูง ประเทศที่กลุ่มอุตสาหกรรมนี้ควรจับคู่ด้วยคือประเทศที่มีความเชี่ยวชาญในอุตสาหกรรมนั้น ๆ มีความได้เปรียบด้านเทคโนโลยีสูง และมีตำแหน่งในห่วงโซ่อุปทานในทิศทางที่อุตสาหกรรมต้องการขยับไป
- ☐ **กลุ่มอุตสาหกรรมที่ต้องการจับคู่กับประเทศอื่นเพื่อเสาะหาเทคโนโลยี** ได้แก่ ธุรกิจโทรคมนาคม อุตสาหกรรมเหมืองแร่ ธุรกิจการศึกษา ธุรกิจสาธารณูปโภค และธุรกิจสื่อ ซึ่งทั้งหมดเป็นอุตสาหกรรมที่ปัจจัยด้านเทคโนโลยีเป็นปัจจัยสำคัญต่อศักยภาพของอุตสาหกรรม ดังนั้น การจับคู่กับอุตสาหกรรมเดียวกันที่มีความสามารถสูงจะช่วยพัฒนาอุตสาหกรรมเหล่านี้ได้
- ☐ **กลุ่มอุตสาหกรรมที่ต้องการจับคู่กับประเทศอื่นเพื่อเสาะหาตลาดใหม่** ได้แก่ ธุรกิจดูแลสุขภาพและธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งอยู่อันดับ 11 และ 17 ของโลกตามลำดับ โดยปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อศักยภาพของทั้งสองอุตสาหกรรมคือขนาดตลาด ดังนั้น เนื่องจากทั้งสองอุตสาหกรรมอยู่ในอันดับที่ค่อนข้างสูง ทั้งสองอุตสาหกรรมจึงควรเข้าไปรุกตลาดของประเทศอื่นโดยการจับคู่กับอุตสาหกรรมเดียวกันในประเทศอื่น โดยเฉพาะในประเทศเพื่อนบ้านซึ่งมีความสามารถในการแข่งขันต่ำกว่าอุตสาหกรรมของไทย

การเพิ่มขีดความสามารถของอุตสาหกรรมไทยเป็นสิ่งจำเป็นในบริบทที่มีการเปลี่ยนแปลงมากมายทั้งจากวิกฤติโควิด-19 กระแส Megatrends และการแข่งขันของอุตสาหกรรมที่สูงขึ้น ดังนั้น **การประเมินความสามารถและวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมจะช่วยให้ภาคอุตสาหกรรมสามารถกำหนดแนวทางที่เหมาะสมในอนาคต การเริ่มต่อเติมศักยภาพ ความต่อเนื่องในการพัฒนาและแนวนโยบายที่สอดรับกันระหว่างองค์กรต่าง ๆ ทางเศรษฐกิจจะเป็นหัวใจสำคัญที่ทำให้อุตสาหกรรมไทยยังแข่งขันได้ภายใต้ห่วงโซ่มูลค่าโลกที่มาตรฐานสูงขึ้น ซึ่งทั้งหมดนี้จะช่วยให้เศรษฐกิจไทยสามารถเติบโตได้ดีในระยะยาวและหลุดพ้นกับดักรายได้ปานกลางในที่สุด**

Box 1: **ตัวอย่างการจับคู่และแนวทางการเปลี่ยนแปลงของอุตสาหกรรม**

อุตสาหกรรมอุปกรณ์ไฟฟ้า (Electrical equipment) ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการแข่งขันมากที่สุดคือการปรับใช้เทคโนโลยีและตำแหน่งในห่วงโซ่มูลค่า สะท้อนว่าการเปลี่ยนวิธีการผลิตให้ทันสมัยประกอบกับการเพิ่มเติมบทบาททางด้านปลายน้ำจะเป็นประโยชน์มากขึ้น โดยผู้ผลิตอาจขยับไปเป็นเจ้าของแบรนด์มากกว่าการทำหน้าที่เพียงแค่การผลิตซึ่งจะช่วยเพิ่มมูลค่าได้ดีขึ้น ประเทศที่ไทยควรจับคู่การค้าคือ ญี่ปุ่นและจีน เนื่องจากขนาดตลาดที่ใหญ่ มีเทคโนโลยี และความเชี่ยวชาญ อีกทั้งการเลือกจับคู่กับประเทศหลักประเทศเดียวจะทำให้อุตสาหกรรมได้รับประโยชน์โดยตรงสูงกว่าเนื่องจากความยาวห่วงโซ่การผลิตที่สั้นจะเพิ่มขีดความสามารถของอุตสาหกรรมได้

อุตสาหกรรมยานยนต์ (Motor vehicles) จากการศึกษาพบว่า อุตสาหกรรมยานยนต์ควรเพิ่มบทบาทด้านต้นน้ำมากขึ้นและเพิ่มความยาวห่วงโซ่การผลิต เนื่องจากจะทำให้ความสามารถในการแข่งขันของสูงขึ้น สะท้อนว่าไทยควรทำหน้าที่เป็นผู้ผลิตชิ้นส่วนเพื่อประกอบและทำการออกแบบสินค้าต้นแบบให้มากขึ้น ซึ่งทำได้โดยเพิ่มการวิจัยและพัฒนา รวมทั้งผ่อนคลายกฎระเบียบในการลงทุน ส่งเสริมการลงทุนของผู้ประกอบการรายใหม่ โดยอาจใช้วิธีเดียวกับประเทศจีนในการส่งเสริมการสร้าง Self-own brands มากกว่าการเป็นเพียงบริษัทลูกของกลุ่มบริษัทข้ามชาติ ซึ่งรัฐจะทำการใช้อัตราภาษีพิเศษกับบริษัทเหล่านี้ทั้งการผลิตและส่วนลดภาษีส่งออก (Export tax rebate) อีกทั้งสนับสนุนผ่านการลดอัตราค่าเช่าพื้นที่ในการสร้างโรงงานผลิต (Tang, 2019) ในอุตสาหกรรมนี้ ไทยอาจจับคู่กับประเทศที่มีความเชี่ยวชาญการผลิตสินค้าต้นน้ำ เช่น ญี่ปุ่น เป็นต้น แต่ในขั้นตอนการประกอบอาจหาประเทศคู่ค้าเพิ่มเติม อาทิ จีนและอินโดนีเซีย นอกจากนี้อีกหนึ่งช่องทางที่อุตสาหกรรมยานยนต์ไทยต้องพิจารณาคือการผลิตวัตถุดิบในการผลิตรถยนต์ไฟฟ้า ซึ่งไม่เพียงแต่จะช่วยให้อุตสาหกรรมยานยนต์ปรับตัวตามความต้องการที่เปลี่ยนไปแต่ยังช่วยเพิ่มความสามารถของการแข่งขันในอนาคต

อุตสาหกรรมคอมพิวเตอร์ (Computer electronics and optical equipment) การมีส่วนร่วมในห่วงโซ่อุปทานโลกมีความสำคัญมากที่สุด สะท้อนว่าควรหาคู่ค้าหรือตลาดที่เหมาะสมเพื่อช่วยเพิ่มรายได้ให้อุตสาหกรรม และยังควรเพิ่มเติมบทบาทด้านต้นน้ำของอุตสาหกรรม โดยผู้ผลิตของไทยอาจทำได้ผ่านการเปลี่ยนหน้าที่จาก OEM (Original Equipment Manufacturer) มาสู่ ODM (Original Design Manufacturer) เช่นเดียวกันกับการเปลี่ยนผ่านของประเทศไต้หวันที่เริ่มจากการเป็นฐานการผลิตให้ประเทศอื่นก่อนแล้วให้บริษัทแม่ทำการถ่ายทอดเกี่ยวกับนวัตกรรม การวิจัยและพัฒนาอีกทั้งระบบขนส่ง เพื่อให้มีสินค้าที่หลากหลายและมีคุณภาพมากขึ้น นอกจากนี้ไต้หวันยังใช้นโยบายจูงใจทางด้านภาษีโดยจะทำการลดหย่อนภาษีให้กับบริษัทที่มีการจ้างแรงงานทักษะสูงเพื่อทำการออกแบบการผลิตหรืออาจมีการจัดตั้ง Multiple stakeholders ซึ่งจะมีความร่วมมือจากบุคคลากรด้านวิชาการ สังคมและอุตสาหกรรมเพื่อวางรากฐานตั้งแต่การศึกษา โครงสร้างพื้นฐานและต่อยอดการผลิตให้มีความเชี่ยวชาญมากขึ้น อีกวิธีหนึ่งที่อาจจะเป็นไปได้คือ การเริ่มขยายตลาดในการผลิตชิ้นส่วนคอมพิวเตอร์ที่หลากหลายและเหมาะกับความต้องการของตลาดโลกในปัจจุบัน อาทิ เซมิคอนดักเตอร์ ซึ่งจะเป็นตัวช่วยส่งเสริมแผนการตลาด อันเป็นขั้นตอนของการพัฒนาปลายน้ำได้ เนื่องจากเป็นอุปกรณ์ที่มีความต้องการใช้สูงขึ้นในช่วงโควิด-19 และได้สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับประเทศในแถบเอเชีย เช่น เกาหลีใต้ ไต้หวันและจีน

อุตสาหกรรมการขนส่งและจัดเก็บสินค้า (Transportation and storage) โดยตำแหน่งปัจจุบันของไทยอยู่ในลักษณะปลายน้ำซึ่งเป็นทิศทางที่ส่งผลดีกับระดับความสามารถในการแข่งขันอยู่แล้ว ประเทศคู่ค้าที่ไทยควรจับคู่ด้วย คือ สิงคโปร์ เนื่องจากมีกำลังซื้อสูงเมื่อเทียบกับประเทศใกล้เคียงและมีการแข่งขันในระดับโลกที่ดี อย่างไรก็ตามปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐาน อาทิ ท่าเรือและรางรถไฟถือว่ามีความสำคัญที่จะอำนวยความสะดวกในการขนส่งได้ดีขึ้น อุตสาหกรรมไทยจึงควรเพิ่มการลงทุนในส่วนนี้ และอาจเปิดโอกาสให้นักลงทุนจากสิงคโปร์หรือประเทศอื่นเข้ามาลงทุนผ่านการผ่อนคลายกฎระเบียบและเปิดช่องทางการเข้าถึงเงินทุนสำหรับผู้ประกอบการจากต่างประเทศ

วิจัยกรุงศรี

ดร.สมประวิณ มันประเสริฐ — **ผู้บริหารสายงานวิจัยและหัวหน้าทีมวิจัยเศรษฐกิจ**

พรพรรณ โภคย์สุพัสตร์ — ผู้บริหารฝ่ายวิจัยเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม

ทีมวิจัยเศรษฐกิจ

- สุจิต ชัยวิชญชาติ — ผู้บริหารทีมวิจัยเศรษฐกิจมหภาค
- ดร.ฉมาดนัย มากนวล — เศรษฐกรอาวุโส
- จุไรลักษณ์ พลศรี — เศรษฐกรอาวุโส (พยากรณ์ตัวเลขเศรษฐกิจ)
- สถิตย์ แถลงสัตย์ — เศรษฐกรอาวุโส (เศรษฐกิจภูมิภาค)
- กุศลิน จารุชาต — เศรษฐกร

ทีมวิจัยอุตสาหกรรม

- ศรันต์ สุนันท์สถาพร — ผู้บริหารทีมวิจัยอุตสาหกรรม
- ธเนศ มหัทธนาลัย — นักวิเคราะห์อาวุโส (Digital)
- พูลสุข นิลกิจศรานนท์ — นักวิเคราะห์อาวุโส (Healthcare, Mobile Operators)
- ปิยะนุช สถาพงศ์ภักดี — นักวิเคราะห์อาวุโส (Transport & Logistics)
- นรินทร์ ตันไพบูลย์ — นักวิเคราะห์อาวุโส (Power Generation, Modern Trade, Chemicals, Medical Devices)
- พุทธชาด ลุนคำ — นักวิเคราะห์ (Hotels, Construction Contractors, Construction Materials, Industrial Estate)
- พัชรา กลิ่นชวนชื่น — นักวิเคราะห์ (Real Estate)
- วรรณา ยงพิศาลภพ — นักวิเคราะห์ (Automobile, Electronics & Electrical Appliances, Food & Beverages)
- ชัยวัช โชวเจริญสุข — นักวิเคราะห์ (Agriculture)
- อภิญญา ขนุนทอง — นักวิเคราะห์ (Energy, Petrochemicals)

ทีมพัฒนางานวิจัย

- ดร.พิมพ์นารา หิรัญกสิ — ผู้บริหารทีมพัฒนางานวิจัย
- ปัญจพัฒน์ ประสิทธิ์เดชสกุล — นักวิเคราะห์อาวุโส
- รชฎ เลียงจันทร์ — นักวิเคราะห์
- อาภากร นพรัตยาภรณ์ — นักวิเคราะห์
- ชุติภา คลังจตุรเวทย์ — นักวิเคราะห์

ทีมบริหารระบบข้อมูลวิจัย

- สุรัชนี สมประสงค์ — เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป
- ธมณ เสริญสุขสกุล — เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป
- เชิดศักดิ์ ศรีชัยต้น — เจ้าหน้าที่ระบบข้อมูลวิจัย
- วงศกร แก้วอุดทัง — เจ้าหน้าที่ระบบข้อมูลวิจัย

สนใจสมัครรับอีเมล์ได้ที่ ***krungsri.research@krungsri.com***

คำสงวนสิทธิ์

เนื้อหาและข้อมูลใดๆ ทั้งหมดที่ปรากฏในรายงานฉบับนี้ หากมิได้ระบุไว้เป็นอย่างอื่น ถือเป็นลิขสิทธิ์ของวิจัยกรุงศรี ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการใดๆ เกี่ยวข้องกับเนื้อหา สำเนา หรือดัดแปลงแก่บุคคลอื่น โดยมิได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากวิจัยกรุงศรี รายงานฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยอาศัยข้อมูลจากแหล่งที่เชื่อหรือควรเชื่อว่ามีความ น่าเชื่อถือ อย่างไรก็ตาม วิจัยกรุงศรีไม่อาจรับรองความครบถ้วนสมบูรณ์หรือความถูกต้องของข้อมูลดังกล่าว อีกทั้งไม่รับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นทั้งทางตรงหรือทางอ้อมจากการใช้รายงานฉบับนี้หรือเนื้อหาในรายงานฉบับนี้ ข้อมูล ความคิดเห็น และการประมาณการที่ปรากฏในรายงานนี้ถือเป็นความคิดเห็นของวิจัยกรุงศรี ไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) และบริษัทในเครือ ความคิดเห็นในรายงานฉบับนี้เป็นไปตามสถานการณ์ปัจจุบัน ณ วันที่มีการเผยแพร่รายงาน วิจัยกรุงศรีขอสงวนสิทธิ์ในการเปลี่ยนแปลงโดยมิต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า